

دانشگاه اصفهان

مدیریت تحصیلات تکمیلی

دانشکده هنر و معماری

گروه مطالعات معماری

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته مطالعات معماری ایران

مطالعه تطبیقی تزئینات معماری مقابر دوره صفوی و قاجار در مجموعه تاریخی تخت فولاد اصفهان

استادان راهنما :

دکتر ابوالفضل حیدری

دکتر جمشید داوطلب

استادان مشاور :

دکتر فرامرز حسن پور

دکتر حسین سرحدی دادیان

تهیه و تدوین

ایمان شکراللهی

فرورداد ۱۴۰۲

چکیده

معماری یکی از حرفه‌ها و هنرهایی است که با جنبه‌های گوناگون زندگی آدمی درهم آمیخته است. معماری را می‌توان هم‌زمان با پیدایش انسان‌های نخستین و نیاز بشر اولیه به ایجاد سرپناهی مناسب، جهت حفظ جان خود و خانواده‌اش از گزند حیوانات وحشی و شرایط نامساعد جوی در نظر گرفت. در این راستا هنرهای وابسته به معماری که به‌طور اختصار تزئینات معماری نامیده می‌شوند نیز پیشینه‌ای به درازای تاریخ پیدایش بشر و خانه‌های روستایی اولیه دارند. تزئیناتی که در ابتدا بسیار ساده بودند و در گذر هزاران ساله خود به قوام و پختگی امروزی رسیده‌اند. از جمله بناهای شاخص که دارای تزئینات فاخری هستند، مقابر و بناهای آرامگاهی هستند، بناهایی با سابقه‌ای چند هزارساله و پراهمیت در میان اقوام مختلف که از ارزش و جایگاه بالایی برخوردارند. بدین‌سان توجه به اهمیت بررسی سیر شکل‌گیری تزئینات معماری آرامگاهی در طول تاریخ پرفرازونشیب خود، تأثیر بسزایی در گونه‌شناسی این تزئینات، حفظ و نگهداری و مرمت اصولی آن‌ها خواهد داشت. شناخت عوامل مؤثر و تأثیرگذار بر روند شکل‌گیری تزئینات معماری آرامگاهی در مجموعه گورستان تخت‌فولاد اصفهان در دوره‌های تاریخی صفوی و قاجار و بررسی سیر انتقالی این تزئینات از دوره صفوی به دوره قاجار از جمله اهداف این پژوهش است. روش پژوهش فوق به شیوه استنادی به منابع تاریخی و مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی و عکاسی از تزئینات فوق است. روند تحقیق را می‌توان در جمع‌آوری پیشینه مکتوب این موضوع، مشاهده میدانی ساختمان‌ها، تحلیل ویژگی‌های آن‌ها و درنهایت مقایسه و جمع‌بندی نتایج دانست.

واژگان کلیدی :

تزئینات معماری مقابر، دوره صفوی، دوره قاجار، تخت فولاد اصفهان

Abstract

Architecture is one of the professions and Arts that are intertwined with various aspects of Human Life. Architecture can be considered at the same Time as the emergence of the first Humans and the need of early Humans to create a suitable shelter to protect themselves and their families from wild Animals and adverse weather conditions. In this regard, the Arts related to Architecture, which are called architectural decorations in short, also have a history as long as the History of Human creation and early Village houses. Decorations that were very simple in the beginning and have reached today's consistency and maturity over thousands of Years. Among the Landmark Buildings that have luxurious decorations, there are Tombs and Tomb Buildings, Buildings with a History of several thousand Years and important among different Ethnic groups that have a high value and Position. Thus, paying attention to the importance of investigating the process of the formation of Tomb Architecture Decorations throughout its ups and downs History will have a significant impact on the typology of these Decorations, their preservation and maintenance and their fundamental restoration. Identifying the effective and influential factors on the process of the formation of Tomb architectural Decorations in the Takhte Folad cemetery Complex of Isfahan in the Safavid and Qajar historical periods and investigating the transitional course of these Decorations from the Safavid to the Qajar period are among the goals of this research. The above research Method is based on historical sources and Library and field studies and Photography of the above Decorations. The research process can be seen in collecting the written Background of this issue, field observation of the buildings, analyzing their characteristics and finally comparing and summarizing the results.

Keywords:

Architectural decorations of tombs, Safavid period, Qajar period, Takhte Folad Isfahan

University of Zabol
Graduate school
Faculty of Art and Architecture
Department of Architecture

**The Thesis Submitted for the Degree of M.Sc
(in the field of Iranian architectural studies)**

**A comparative study of the architectural Decorations
of Safavid and Qajar period Tombs in Esfahan
Takhte Folad historical Complex**

Supervisors:

Dr. A. Heidari

Dr. J. Davtalab

Advisors:

Dr. F. Hassan pour

Dr. H. Sarhaddi Dadian

By:

I. Shokrolahi

June 2023